

Are valla leht

Nr. 7) 82

arevallaleht@hotmail.ee

Leelo Lusik

september 2008

51 42 621

Astronoomiline sügis algas 22. septembril kell 18.44 Kuid rahvasuu ütleb tänavuse aasta kohta, et 9 kuud ainult sügist olnud ongi. Sügise elemente on meil tõesti olnud suviläbi ja kevadläbi ja talvläbi – ikka vilud ja vihmased ilmad, lirtsuv jalgealune ja murevärvi taevad. Aga eks selleski vilus meeleolus on aegajalt soojemaid hetki. Kurje ilmu ei tohiks olla, sest kured on veel minemata. Ilmamees Gennadi Skromnov ütleb, et temani jõudnud info põhjal on kurgede ränne sel aastal veidi teistsugune kui muidu – kured on väiksemates parvedes ja selliseid hiigelsuuri parvi veel ei ole. Aga ehk on aeg veel varane.

Konnad on rasvased ja neid on palju. Kuid selge on ka see, et konnarahval on oma märgade kehakatetega juba selgelt külm, rõõmsat ringikalpsamist võib näha vaid siis kui päike aegajalt naeratab, muidu on konnadel juba nina lehekuhilas või kivi all. Uskumatult palju on metsa all ringi sibamas mardikaid – läikivsinised metsasitikad, kiirgavrohelised kuldpõrnikad... Aga ka peale nädalast pausi ilmusid eelmisel nädalal taas sääsed ja kihulased. Rõõmustav oli see, et pangevihmadesse tuli väike vahe ja maa on veidi tahenenud, mis laseb metsas matkata ja kohati traktorid põllule.

Sügisese ja kevadise pööripäeva aegu tuleb pimedus äkki peale päikeseloojakut, nagu lõunamaal. Talvise ja suvise pööripäeva ümber tuleb pimedus pikkamööda, läbi pika hämariku. Praegu on juba tund aega peale päikeseloojakut pime. Kuid pimeduses paistab valgus – sügistaevas on täis tähti, mis juhatavad edasi teed soojuse ja valguse poole.

Allikas: www.looduskalender.ee

TÄNA LEHES:

Vallavanema veerg
lk.2

**Volikogu ja
vallavalitsuse
istungite otsused**
lk. 4

**Kuidas hoiduda
metsa eksimisest** lk. 6

**Miks on SMS laen
ohtlik** lk. 8

**Pärnumaa
ettevõtlusnädal**
lk. 10

Koolide tegemised
lk. 11

Teated lk. 13

Nuputamist lk. 15

KULDSET SÜGIST!

Sügis algas esmaspäeval enne seitset, tuues nõ vananaiste suve pärast uputuslikku suvelõppu. Eeskätt põllumeestele on see leevenduseks. Saab viimaks vihmast ligunenud vilja, rapsi, kartulit ja muidugi ädalaid koristada, ning kuigi hiljavõitu, ka talivilja külvata.

Koduvalla ilule rohkem tähelepanu

Iga päevaga kuldsemaks muutuv sügis toob selgemalt välja nii korras kui korratud paigad ja kodud. Tänavused tipud on autasudega pärjatud Laane pere kodu Are alevikus ja Saueaugu talu Murru külas. Vallas on aga ka koledat pilti, sh otse vallasüdames Via Baltica ääres mitmetel kinnistutel Arest Aaduni. Omanikud – võtke ennast ometigi kokku!

Koolides saab esimene kuu juba käidud, lasteaias koguni kaks. Lapsed paistavad rõõmsad olevat. Are Põhikooli ootasime rohkem lapsi, kuid osale vallarahvast - nõ maa-linlastele - meeldib lapsi ja kodukandi ühist raha igal hommikul linna sõidutada. Küllap on mitmetel, kindlasti mitte kõigil, selleks põhjust.

Vallavalitsuse tegemistest

Nagu abivallavanem Lauri Luur siinsamas kirjutab, on suuremad teeremondid vallateedel selleks aastaks tehtud. Üle kilomeetri mustkatet koos alusega on pandud Uuele ja Päriveri tänavale, 800 tuhande krooni eest. Lapsed on saanud mõnisada meetrit lühema, parema ja loodetavasti ohutuma koolitee. Teisalt on lihtsam ka vallakeskuses sporditundides käimine. Uus kruusakate ja puhastatud kraavid on Murru külas Marjassaare teel ja Päriveri külas Lepplaane teel. Lisaks on killustiku ja kruusaga paigutatud mitmeid kilomeetreid kehvemaid kruusateid üle valla. Kokku on kruusakatteid uuendatud rohkem kui miljoni krooni eest.

Vilgas ehitamine käib Suigus valla sotsiaalmaja I korrusel ja Suigu seltsimajas – OÜ Ronella ning OÜ Are Vesi meeste poolt. Oktoobris on loota sotsiaalmaja esimeste ruumide valmimist. Ülemise korruse valmishitamiseks küsime uuesti tuge hasartmängumaksust.

Valmimas on Are mõisapargi hooldus- ja korrastuskava. Are Põhikooli renoveerimist ettevalmistav dokumentide pakk – taotlus EAS-le ja lepinguprojekt peaehtajaga on valmis ja lähemal päeval anname paberid sihtasutusele. Tööd koolis algavad lepingu kohaselt jõuluvaheajal, kool saab korda suvel.

Are valla Arengukava 2009-2014

Suvel arutatud ja kirjutatud Are valla Arengukava 2009-2014 projekt on lugemiseks-hindamiseks-arvamiseks valla kodulehel ja paberil ka vallavalitsuses. Arengukava on kolmel korral arutatud vallavolikogus, kahel korral komisjonides. Eelnõu on valmis kirjutanud vallajuhiid ja –ametnikud, koolmeistrid ja asutuste juhid senise arengukava põhikontuuri aluseks võttes. Enne 9. oktoobrit ootame kavale veel täiendus- ning parandusettepanekuid.

Reedel, 10. oktoobril kell 17.00 toimub vallakeskuse väikeses saalis arengukava avalik arutelu. Ootame sinna võimalikult palju rahvast – et arengukava saaks võimalikult paljudele tuttavaks ja omaks.

Arengukava on ambitsioonikas ning kujutab endast väikese valla ja õhukese riigi tagasihoidlikke võimalusi silmas pidades maksimumprogrammi. Loodame selle elluviimisel kõigepealt iseendale, kõigi vallakodanike ühispingutusele. Samas aga on kavandatavad suuremad investeeringud (koolid, lasteaed, võimla, staadion, veevarustus ja kanalisatsioon, vallateed, heakorrasutus, Are mõisapark, veehooldla, sotsiaalkorterid jms) võimalikud vaid kõigi Eesti valdade-linnade arengut toetavama riigieelarve ning EL tugifondide projektirahade toel.

Jaanus Männik
vallavanem

Are valla rahvale .....

Suvepuhkus on kõigil juba tõenäoliselt möödunud. Mõni meist nägi võibolla selle aja jooksul päikest, paremal juhul sai isegi rannamõnuseid nautida, kuid keskmine eestlane tegeles siiski ainult ilmataadi kirumisega. Suvi möödus märkamatu ka vallamajas, sest tihtilugu tuli ka puhkuse ajal vallaelu edendada.

Üks tähtsamaid asju, mida suvel teha sai, oli Are Põhikooli renoveerimise riigihange. Hange oli edukas ja võitjaks osutus AS Parmeron hinnaga ligikaudu 11,5 miljonit. Ehituse vastu tundis huvi 13 firmat ja pakkumuse esitas 11. Osalejate arv näitab seda, et ehitusturg on tellija jaoks soodne. Seda tõestab ka asjaolu, et võitnud firma pakkumus oli eeldatavast maksumusest ligikaudu veerandi võrra odavam. Sellise hinna juures jääb üle ainult loota, et tööde kvaliteet ei kannata. Ehitustööd hakkavad peale eeldatavasti sellel talvel ning objekt peaks antama üle 17. augustil 2009. a.

Teetööd on selleks aastaks suuremas osas läbi ning üks mahukamaid oli Uue tänava katmine topeltpindamisega, mis lõppes septembri keskel. Loodame järgmisel aastal sarnaste projektidega jätkata ning lähima viie aasta jooksul katta kõik väiksemad tänavad ja teed, kus pole ohtu, et rasketransport selle ära lõhub.

Käesoleval aastal on plaanis veel paigaldada bussipeatuste ootepaviljone, täiustada teemärgistust ja teha mõned väiksemad katmistööd kruusateedel. Paviljonid on plaanis panna Parisselja ja Are bussipeatustesse, eeltöödega oleme juba alustanud, kuid täna on veel vara anda kindlat tähtaega. Kui pakkujaga on leping allkirjastatud siis on võimalik olla pisut konkreetsem, kuid ise loodan, et selle aastanumbri sees saame töödega siiski valmis.

Märkide paigaldus on põhiliselt seotud teede ja tänavate nimede tähistamisega, millega teeme algust sellel aastal, kuid tööd jätkuvad kindlasti ka järgmisel aastal. Meie esialgne plaan on paigaldada riigiteedele suubuvatele vallateedele märgid, kus asub peal tee nimetus. Need peaks lihtsustama vallas orienteerumist. Väiksematele erateedele me märke esialgu ei pane, kuid kui kellelgi on huvi see sinna ise paigaldada siis tasuks küsida vallast üle. (Märkide suuruse ja kuju ning paigaldamise kohta on olemas kindel standard mida peab järgima).

Väiksemad katmised toimuvad erinevates kohtades vastavalt vajadusele ning vastavalt rahakotile. Teed vajaksid kindlasti oluliselt rohkem parandamist, kuid vahendid on piiratud. Kui tulevikus rahalisi vahendeid ei piirata saame siiski varsti teede renoveerimisega ühe ringi peale.

Kindlasti tunnevad paljud huvi millal Are-Suigu tee korda tehakse? Vastus on, et tehakse küll, aga millal, seda ei tea. Kindel on see, et Pärnu Teedevalitsus on renoveerimise projekti tellinud (esialgu küll ainult Suiguni) ja projekteerimine käib ning järgmine avalik projekti tutvustamise koosolek toimub eeldatavasti 5. novembril kell 17 vallamaja väikeses saalis. Täpsem info koosoleku kohta ilmub järgmises vallalehes ja Pärnu Postimehes. Projekti eesmärk on teetammi parandamine, kraavide korrastamine, teekatte uuendamine ja laiendamine ühe meetri võrra. Are alevikust Niidu küla keskuseni ja Suigu küla keskuseni on plaan rajada maantee kõrvale ka kergliiklustee, et muuta jalakäijate elu ohutumaks. Millal hakatakse renoveerimistööd tegema, seda tänasel hetkel ei tea. Projekt peaks valmima käesoleval aastal, seejärel kuulutatakse välja riigihange ning peale kõike seda kõige varem järgmise aasta teisel poolel alustatakse tee renoveerimisega. Rahast sõltub üsna palju ja kas pealinnast seda meie teele antakse, veel ei tea. Kui midagi selgub siis anname informatsiooni kindlasti edasi. Tõenäoliselt seda tegemata ei jäeta kuna projekt on juba tellitud ja see "vananeb" paari aastaga.

Käimas on ka Hajaasutuse veeprogramm kuhu laekus 17 taotlust. Kui keegi veel ei tea siis programmi raames toetatakse hajaasutuses olevaid majapidamisi, kellel puudub vesi või kus on halva kvaliteediga vesi. Täpsemad tulemused teeme teatavaks oktoobri keskpaigaks.

See oli lühike ülevaade käimasolevatest ja tulevatel projektidest Are vallas. Kui on veel küsimusi siis võite alati mulle helistada ja ma vastan rõõmuga, kuid enda tegemata jätmisi ja oskamatust ei ole mõtet minu peale välja elada, sellega katsuge ikka pereringis hakkama saada.

Meeldivat sügise jätku!

Lauri Luur
Abivallavanem

29. augusti Are Vallavolikogu istungi otsused:

1. Toimus Are valla arengukava 2009-2014 I lugemine. Uue arengukava struktuur on sama, mis eelmisel, uuendatud saab tekst ja tegevustabel. Sisse viidud uuendusi tutvustas vallavanem Jaanus Männik.
2. Võeti vastu määrus nr 11 „Are Vallavolikogu 2008. aasta 27. juuni määruse nr 9 osaline muutmine“. 27. juuni 2008.a määrusega nr 9 kehtestatud maksumäär osutus liialt kõrgeks, vallavanem tegi ettepaneku kehtestada uueks maksumääraks 45 krooni reklaampinna ühe ruutmeetri kohta kuus.
3. Are valla reklaamimaksu määruse I lugemine. Mõningad mõisted on aja jooksul muutunud ja aeg on tervet määrust uuendada. Eelnõu suunati järgmisele volikogu istungile II lugemisele.
4. Otsustati korraldada Are vallas Suigu külas asuva Jõelauda kinnistu võõrandamiseks korduv avalik suuline enampakkumine järgmistel tingimustel:
Alghind – 295 000 krooni
Osavõtutasu – 1 000 krooni
Tagatisraha – 29 500 krooni.
5. Kinnitati Are vallas asuvate kohalike teede nimed ja numbrid.
6. Otsustati mitte kooskõlastada Sauga valla üldplaneeringut.
7. Kehtestati Are vallas Kurena külas asuva Räägujõe kinnistu detailplaneering.
8. Kehtestati Are vallas Are alevikus asuva Uus tn 7 detailplaneering.
9. Informatsioonid:
  - 9.1 Vallavanem andis lühiülevaate Are Põhikooli renoveerimise riigihanke konkursi tulemustest.
  - 9.2 Vilja Alamaa andis ülevaate 26. augustil Lepaninal toimunud seminarist.

26. augusti Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. Infot Are Põhikooli ja Suigu LAK-i valmisoleku kohta uuel õppeaastal andsid Tiia Puusild ja Anneli Uibu. Uuel õppeaasta algul on Are Põhikoolis 105 õpilast ja Suigu Lasteaed-Algkoolis 18 õpilast.
2. Anti välja korraldus maksta koolitee alustamise toetust 1500 krooni neile vanemaile, kelle laps asub õppima Are Põhikooli või Suigu Lasteaed-Algkooli I klassi. Are Põhikooli I klassi asus õppima 10 õpilast ja Suigus 5 õpilast.
3. Anti välja korraldus nõustuda vaba põllumaa maatüki nr 126 erastamisega Aavo Vaanile Are vallas Kurena külas.
4. Anti välja korraldus lugeda korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks 14 majapidamist.
5. Määrati Are vallas Suigu külas kaheksakorterilise elamule korteriomandi seadmiseks vajaliku maa suurus ja korteriomandi seadmise õigustatud subjektid.
6. Tunnistati nurjunuks Jõelauda kinnistu võõrandamine avaliku suulise enampakkumise korras, kuna märgitud tähtjaks ei registreeritud ühtegi pakkujat.
7. Anti välja korraldus annetada Suigu Palvelale seoses 20. aastapäevaga 10 000 krooni.
8. Anti välja korraldus maksta valla sotsiaalse kaitse eelarvest välja ravimitoetus kahele inimesele summas 900 krooni.
9. Määrati hooldaja ja hooldajatoetuse maksmine kahele inimesele.
10. Anti välja korraldus kinnitada Niidu külas Mõöbi kinnistule projekteerita puurkaevu projekteerimistingimused.
11. Moodustati 5-liikmeline hajaasustuse veeprogrammi taotluste hindamise komisjon: vallavanem Jaanus Männik (komisjoni esimees), abivallavanem Lauri Luur, maanõunik Signe Rõngas, OÜ Are Vesi juhataja Kert Alamaa ja Tervisekaitseinspektsiooni esindaja.
Are valla hajaasustuse veeprogrammi eelistatud sihtrühma kuuluvad korralduse põhjal alla 18-aastaste lastega pered, laste arvust lähtuvalt ja puudega inimesed.
12. Informatsioonid.
  - 12.1 Are Põhikooli renoveerimise riigihanke tulemustest ja osavõtust andis ülevaate vallavanem Jaanus Männik.
  - 12.2 Jaanus Männik andis ka ülevaate Are valla arengukava 2009 – 2014 eelnõust.

2. septembri Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. 15. juunil 2008 kuulutati välja riigihange Are Põhikooli renoveerimiseks. Pakkumuste esitamise tähtaeg oli 14. august 2008. Vallavanem Jaanus Männik andis ülevaate tulemustest: pakkumuse esitas 11 ettevõtet, kvalifitseerunuks osutus 9 ettevõtet ja 8 pakkumust tunnistati vastavaks. Edukaks pakkujaks tunnistati AS Parmeron pakkumus maksumusega 9 806 854 krooni, millele lisandub käibemaks 18%, kokku 11 572 086 krooni. Vallavanem Jaanus Männikule anti korraldus sõlmida leping AS-ga Pameron Are Põhikooli renoveerimiseks pärast 14 päeva möödumist pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kohta teate edastamisest arvates.
2. Määrati kindlaks vallavalitsuse istungite toimumise ajad sügisel: 9. september ja 23. september; 7. oktoober ja 21. oktoober; 11. november ja 25. november.

9. septembri Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. Anti välja korraldus kooskõlastada ehitusprojekt ning väljastada ehitusluba OÜ-le Jaotusvõrk Are vallas Elbu külas elektriliini pingeparanduse projektile. Töö tulemusena saab Elbu küla uue kõrgepingeliini maakaablina ja uued liitumispunktid.
2. Tunnistati parimaks hinnapakujaks Are valla sotsiaalmaja ehitustööde tegemiseks OÜ Ronella pakkumus hinnaga 660 757.80 krooni – taotluse rahuldamise järel Siseministeriumi Regionaalsete Investeeringutoetuste Andmise programmile. Lisaks olid pakkumused AS-lt Pärnu REV - 690 250 krooni ja Renor Ehitus OÜ - 675 000 krooni.
3. Anti välja korraldus õigusvastaselt võõrandatud maa tagastamise kohta Tõnu Tillartile.
4. Anti välja korraldus lugeda korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks majapidamised, millede taotlused olid piisavalt põhjendatud.
5. Määrati hooldaja ja hooldajatoetus maksmine.
6. Anti välja korraldus maksta valla sotsiaalse kaitse eelarvest välja matusetoetus 1000 krooni ühele inimesele.
7. Informatsiooni jagas vallavanem Jaanus Männik.
  - 7.1 Valla eelarve 8 kuu täitmisest
  - 7.2 Tasuta arvutikursusest

Veed voolavad

Vee ja kanalisatsioonitorustike ehitustööd Are alevikus lõppesid selle aasta maikuuks. Tänapäevaks on kevadel kuivaga külvatud muru kenasti kasvama läinud. Uus tänav on saanud uue tolmuvaaba mustkatte ning jälgi talvistest kaevetöödest on üha raskem leida. Ehituse käigus rajati uus veetorustik Are Põhikoolini, mille tulemusena said Are Põhikool ja Kooli tänava elanikud kvaliteetse joogivee. Veel ehitati kanalisatsioonitorustik Uuelt tänavalt kuni Kooli tänavani, millega suunatakse Are Põhikoolis ja Kooli tänaval tekkivad reoveed Are aleviku reoveepuhastisse. Uue torustiku ehitusega loodi võimalused ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni edasiseks arendamiseks Are alevikus Metsa tänaval, Vana tänaval ja Pärnu maantee elamuteni.

Nagu ikka ei läinud kõik tööd päris nii nagu projekt ette nägi. Tuli teha muudatusi ning korrigeerida tegevusplaane. Suuremaks muudatuseks oli ühe reoveepumpla uus asukoht. Ehitustöid takistas ka vihmane ja soe talv, kuid tööd said õigeaegselt valmis.

Juunis võttis Are Vallavalitsus ehitusobjekti vastu, samuti kontrollisid selle üle SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse ametnikud ning olid tehtuga rahul.

Tegelesin selle projektiga ettevalmistamisest kuni lõpuni. Alustasin Are valla ametnikuna ja lõpetasin OÜ Are Vesi juhatajana. Mõlemal juhul tundsin suurt vastutust ja muret projekti realiseerumise pärast. Kuna sellel ehitusel projektijuht puudus siis üritasin seda kohta täita, suhtlesin ehitajaga, tellijaga, korraldasin koosolekuid jne. Võin öelda, et see oli minu elu esimene suurem kogemus korraldada üks ehitus algusest lõpuni. Projekti käigus saadud kogemused annavad julgust ja tahet sarnaste projektidega edasi tegeleda. Nagu pealkiri ütleb - peaasi, et veed voolavad, sest veetorustikes peaks voolama kvaliteetne joogivesi ning reovesi peaks voolama reoveepuhastisse.

Tahaks tänada Are Vallavalitsuse ja OÜ Are Vesi nimel maaomanikke, kes võimaldasid läbi oma kinnistute torustike rajamist. Samuti tänan mõistva suhtumise eest kõiki Are aleviku elanikke, kes puutusid kokku kaevetöödega ning kelle tavapärase elu oli nende tööde pärast häiritud. Suur tänu ka töövõtja Ain Marksaarele ja Olavi Marksaarele Osühingust Omatec meeldiva koostöö eest.

Kert Alamaa
OÜ Are vesi juhataja

Kuidas hoiduda eksimisest metsas ja kuidas käituda eksimise korral

2008. a on Lääne Politseiprefektuuri poolt teenindataval territooriumil (kuus maakonda) metsa eksinud isikuid olnud 14. Politsei abi läks vaja 11 korral, et inimesed metsast välja juhatada või aidata. Oleme suutnud nende juhtumite puhul toime tulla tööolnud inimeste ja vahenditega, vaja on olnud vaid töökorraldust muuta ning massiliselt ei ole lisajõude kaasatud.

Kadunud isiku otsingud on suuremahulised ja suuri ressursse nõudvad tegevused. Otsingutele kaasatakse teiste ametkondade esindajaid ja vabatahtlikke. Suurima ressursimahuga on ahelikotsingud, kuna sellise otsingu jaoks vajatakse suurel hulgal inimesi ning ajal kui mitukümmend inimest otsivad ühte inimest peavad mitmed kodanikud ilma jääma politseiteenusest.

Politsei kasutab isikuotsingutel teenistuskooeri, isikkoosseisu ahelike moodustamiseks, õhust otsingute korral helikopterit ning muid heli- ja valgusseadmeid. Helikopterit politsei ei oma, kuid aastate jooksul on väga hea koostöö välja kujunenud Kaitseväe Lennubaasiga, kelle helikopter Robinson on varustatud soojuskaameraga ning piloodid omandanud suured kogemused isikuotsingute läbiviimiseks maismaal. Soojuskaamera kasutegur on suurem jahedama õhutemperatuuriga, sest inimese kehatemperatuuri ja madala õhutemperatuuri vahe annab kaamerale parema pildi ning lihtsustab otsinguid. Samas madalam õhutemperatuur muutub aga tekkida võiva alajahtumise näol ohtlikuks otsitavale inimesele. Õhust otsinguid ei ole võimalik teostada tiheda metsa ja võsaga kaetud maa-alal ja sellistes kohtades kasutatakse ahelikotsinguid.

Otsinguid alustatakse üldjuhul kohast, kus metsaminejat viimati nähti. Otsinguala laiendatakse vastavalt otsingu käigus saadavale informatsioonile. Piirkonnas olevatele sõidetavatele metsasihtidele ja teedele võidakse panna liikuma sireenidega politseisõidukid, pimedal ajal kasutada valgusallikaid.

Miks inimesed eksivad?

On kindlaks tehtud, et inimese liikumine ei ole sirgjooneline. On lihtne minna otsejoones metsa ja seejärel vastupidises suunas otsejoones välja tulla. Kahjuks aga kõige paremad seene- ja marjakohad jäävad meie poolt valitud liikumissuuna kõrvale ja nii suures korjamishoos satumegi valitud rajalt kõrvale. Kriminoloogia valdkonnas on uuritud inimese liikumist ja avastatud, et inimese vasak samm on üldjuhul lühem, kui parem ning sellest tulenevalt hakkab inimene tegema ringe vasakule. Paljud inimesed on kogenud hilisema järelemõtlemise käigus, et tõepoolest on nad vasakule kaldunud – näit vasakule poole jääv murdunud puu on hiljem sattunud risti liikumissuunale ette.

Mida peaks meeles pidama metsa minnes

Metsa on soovitatav minna koos kaaslastega ning metsas olles olla nägemis- või kuulmiskaugusel.

Riietuse osas ei soovita kasutada tumedaid või laigulisi riideid. Võimalusel riietuda erksavärviliselt ilmastikukindlasse riietusse või kasutada tumedate riiete korral neonveste, mida müüakse paljudes kauplustes. Riietuse või vesti külge on otstarbekas paelaga kinnitada vile, millega saab märku anda, sest see kostub häälest kaugemale. Kaasa võiks võtta veel taskulambi, millega on võimalik märku anda pimedal ajal.

Kui inimene omab mobiiltelefoni, siis enne metsa minekut peaks kontrollima, kas aku on laetud või kaasa võtma laetud tagavaraaku.

Enne metsa minekut on soovitatav muretseda antud piirkonna kaart ja tutvuda sellel olevate tingmärkidega. Paljud arvavad, et lähevad tuttavasse metsa ja ei pea vajalikuks kaarti kaasa võtta. Meie kogemus näitab, et inimesed eksivad ka tuttavas piirkonnas. Ilmakaari on võimalik määrata ka erinevate loodusmärkide abil, kuid kindlam on kaasa võtta kompass, et õiget suunda määrata. Kaardi ja kompassi abil on juba lihtsam orienteeruda ja eksimise korral lähedalolevaid objekte leida. Kindlasti peaks oma sihtpunktist ja orienteeruvast tagasisaabumise ajast teavitama kojujääjaid. Kui läheb esialgselt planeeritust kauem aega, soovitage sellest teada anda neile, kes kodus ootavad.

Tänapäeva tehnika võimaldab üsna täpselt oma asukohta määrata. Selleks on olemas GPS seadmed. Kindlasti võib olla see igapäevasele seene- ja marjakorjajale natuke kallis soetus. Pidevalt metsas liikuvad inimesed peaksid aga võimalusel sellise soetuse peale mõtlema. GPS näitab teie asukohta ja jätab mällu ka teie liikumisteedekonna, mida mööda on hiljem lihtne metsast välja tulla. GPS-i kasutades on soovitatav metsa minnes kaasa võtta tagavarapatareid.

Metsas olles

Metsas liikudes peaks aegajalt seene- või marjakorjamise vahel ka ringi vaatama, et tutvuda ümbruskonnaga. Jäta meelde olulised märgid – kuivanud puu, lagunenu maja, sipelgapesa jm. Päikesepaistelise ilmaga jälgida päikese asukohta enne metsa sisenemist, mis aitab vajadusel suunda valida. Kuid kindlasti peab arvestama, et metsast väljatuleku ajaks on päikese asukoht muutunud.

Tegutsemine eksimise korral

Kui olete eksinud, siis üritage säilitada rahu. Kuulake, kas ümbruskonnas on kuulda hääli – koduloomade hääled, sõidukite müra jm. Sellised hääled annavad märku, et läheduses on inimtegevus, kust võite abi saada õige suuna kättesaamiseks. Kui õiget suunda ei leia, siis helistage 110 või 112 ja kuulake edasisi korraldusi. Elektroonilise side seadus annab võimaluse positsioneerida hättasattunud isiku asukohta, kui ta võtab ühendust hädaabinumbritega. Täna sel päeval saame seda teha EMT ja Elisa operaatorvõrgus töötavate telefonide osas. Lähiajal loodame saada võimaluse positsioneerida ka hättasattunud Tele2 kliente. Kuna isikuotsingud maastikul on väga suuri ressursse nõudvad tegevused, siis positsioneerimine annab meile võimaluse otsinguala kitsendada või isikule õige suund kätte juhatada.

Kui eksinu kuuleb politseiauto sireeni mingis suunas edasi-tagasi liikumas või näeb pimedal ajal valgusallika valgust, siis on soovitatav selles suunas liikuda ja kindlasti jõuate välja teele või metsasihile, kust ka lõpuks abi saate. Tee või metsasihile leidmisel on soovitatav sellel edasi liikuda, mitte siseneda tagasi või üle tee metsa. Aja jooksul on selgunud huvitav fakt, et paljud eksinud inimesed jõudes metsasihile või teele ei liigu mööda neid vaid hakkavad otsima otsema teed sihtmärgini pöördudes selleks metsa tagasi ja jätkavad ekslemist. Kui kuulete ahelikus olevate inimeste hääli, siis tehke ennast võimalikult nähtavaks ja kuuldavaks. Selleks annabki hea võimaluse neonvest ja vile, pimedal ajal aga taskulamp. Helikopteriga otsingu korral üritage leida lagedam koht ja teha ennast samuti võimalikult nähtavaks. Pimeda ajal anda märku taskulambiga.

Olev Naarits
korrakaitseosakonna ülemkomissar
Lääne Politseiprefektuur

Parem suitsuandur laes kui punane kukk katusel

Sel aastal on üle Eesti tulekahjudes hukkunud 51 inimest, enamasti on traagilise õnnetuse põhjustajaks inimese enda hoolimatu suhtumine. Pea pooltel surmaga lõppenud tulekahjudel oli põhjuseks hooletus suitsetamisel, viiendiku puhul aga hooletus lahtise tulega.

Paljud traagilistest õnnetustest võinuks olla olemata, kui inimesed ise oma koduse tuleohutuse eest hoolt kannaksid. Tulekahjude ennetamine ja õigeaegne tulekahju avastamine on olulisemad faktorid, et ära hoida tulesurmad ja hävinud vara.

Kuigi lihtsamast ja odavaimast elupäästjast suitsuandurist on räägitud palju, ei olnud üheski hukkunuga lõppenud tulekahjul suitsuandur elamusse paigaldatud. 2009 aasta juulist on suitsuandur igas majapidamises kohustuslik, kuid kindlasti ei peaks senikaua ootama. Kui majapidamises juba on suitsuandur olemas, peaks aeg-ajalt seda kontrollima ning vajadusel patarei uue vastu vahetama. Lisaks tulekahju varajases staadiumis avastavale suitsuandurile võiks igas kodus olla ka tulekustuti ja tulekustutusvaip, millega saab väiksemad leegid kiirelt summutada.

Päästeteenistuse kampaania "Kodu tuleohutuks" raames on endiselt igal kodanikul võimalus kutsuda koju päästespetsialist, kes on lahkelt valmis nõu ja jõuga abiks olema Teie kodu ohutumaks muutmisel. Päästespetsialisti kutsumiseks tuleks helistada päästeala infotelefonile 1524 ning tuleohutusala nõustamine on kodanikule tasuta.

Inimestelt on tulnud tagasisidet, et päästeteenistuse nime all on pakutud müüa tuleohutusseadmeid. Siinkohal tasub meeles pidada, et päästeteenistus tuleohutusseadmete, sh suitsuandurite müügiga ei tegele. Kui keegi peaks päästeameti või päästekeskuse nime all teile vastavaid vahendeid raha eest pakkuma, tuleks sellest teavitada politseid. Tuld kustutavate ja ennetavate vahendite müügiga tegelevad spetsiaalsed kauplused ja ka mõned vabatahtlikud tuletõrjeseltsid. Täpsemat infot edasimüüjate ja kampaaniate kohta saab küsida ka päästeala infotelefonilt 1524.

Hoidmaks ära traagilisi tuleõnnetusi, peame igaüks esmalt kriitilise pilguga üle vaatama enda kodu ja kõrvaldama puudused ning juhtima ka oma tuttavate ja naabrite tähelepanu kodusele tuleohutusala seisukorrale.

Piret Seire

Lääne-Eesti Päästekeskuse ennetustöö büroo juhataja

Miks on SMS-laen ohtlik?

- SMS-laen on üks kõige kallimaid laenukohti, mille intress on mitu korda suurem kui näiteks kinnisvaraga seotud laenudel.
- SMS-laenu võtmine ei lahenda inimese rahalist olukorda, vaid tõenäoliselt raskendab seda veelgi.
- Laenusumma tuleb tagastada kiiresti - 2 nädala kuni 2 kuu jooksul.
- Regulaarne SMS-laenu võtmine võib takistada pangast muu tarbimis- või eluasemelaenu taotlemist.
- Kui tagasimaksmisega on raskusi, pole laenuandjad tihti paindlikud ega aita inimesel lahendusi otsida.
- Tagasimaksmisega hilinedes võib laen mitu korda kallimaks minna, sest laenusummale võivad lisanduda intress, sissenõudmistasu, viivis, leppetrahv jm.
- SMS-laenu võttes on oht end lõhki laenata, sest laenu väljastamisel ei kontrollita laenaja finantsolukorda.
- On levinud mitmed SMS-laenu pettuste skeemid, nt kasutatakse ohvriks osutuva inimese arvelduskontot või palutakse tema Interneti-panga koode, mille abil võetakse tema kulul laenu.

Allikas: finantsinspeksioon, www.krediidikaitse.ee

Osale Pärnumaa Ettevõtlusnädalal 6. - 10. oktoobril!

6.-10. oktoobrini 2008 toimub neljas Eesti suuremas linnas – Pärnus, Tallinnas, Tartus ja Narvas «Ettevõtlusnädal 2008». Ettevõtlusnädal toimub Pärnus juba kolmandat korda. Esmakordselt toimuvad käesoleval aastal ettevõtlusnädala tegevused peale Pärnu linna ka Pärnu maakonnas.

Ettevõtlusnädala tegevuste eesmärgiks on tutvustada Pärnumaa elanikele kohalikke ettevõtjaid ja ettevõtlusega alustamise võimalusi ning suurendada üldteadmisi ettevõtlusest. Seekordse nädala märksõnaks on „muutused“, millele keskendub ka ettevõtlusnädala programm. See kätkeb endas erinevaid infoseminare, loenguid, võistluseid ja ekskursioone. Kogu nädala vältel toimuvatest ettevõtmistest on oodatud osa saama nii õpilased, tudengid, alles alustavad kui ka juba tegutsevad ettevõtjad. Põnevaid tegevusi jätkub ka neile linnakodanikele, kel lihtsalt soov saada ülevaadet Pärnu ja Pärnumaa ettevõtlusvõimalustest või kes on salaja ise mõtteid mölgutanud ettevõtjaks olemise teemal.

Nädala avauituseks on esmaspäeval, 6. oktoobril kell 13.00 teater Endla sammassaalis algav Pärnumaa Ettevõtlusfoorum koos aasta parimate ettevõtjate tunnustamisega. Päeva esimesel poolel toimub konverents "Majandust ees ootavad struktuursed muutused", mille eesmärk on pöörata tähelepanu eesootavatele muutustele ja nendega toimetulemise võimalustele. Teemat käsitletakse nii terve Eesti kui ka Pärnumaa kontekstis. Päeva teisel poolel tunnustavad Pärnu Maavalitsus ja Pärnu Linnavalitsus maakonna ning linna aasta parimaid ettevõtjaid.

Oma ettevõtte loomisest huvitatud noortel tasub osaleda esmaspäeval, 6. oktoobril hotellis Strand toimival konverentsil „Noor Ettevõtja“. Konverents keskendub väikeettevõtlusele ja seal käsitletakse järgmisi teemasid: turundus, eksport, Eesti turg, ettevõtjate edulood, väikeettevõtluse maksustamine. TÜ Pärnu Kolledži ja MTÜ S.E.N.T eestvedamisel saavad tegutsemishimulised noored luua oma ettevõtte.

Teisipäeva, 7. oktoobri hommikul avatav 24H ettevõtte on harjutus, kus gümnaasiumi õpilased saavad 24 tunni jooksul läbi mängida ühe ettevõtte loo. 24H ettevõtte on innovatiivne õppimismeetod, mille käigus saab iga noor rühmajuhtide eestvedamisel rakendada oma lennukaid ideid ja samas ka õppida.

Noored, kes soovivad saada rohkem infot neile pakutavate võimaluste kohta, saavad osaleda MTÜ AIESEC Eesti korraldatud seminaridel, kus räägitakse noorte ees seisvatest valikutest tulevikus. Toimuvad paneeldiskussioonid ja töötoad.

Ettevõtte loomisest huvitatud ja juba ettevõtlusega tegelevatel inimestel on võimalus osaleda vastavatel infopäevadel nii Pärnu linnas kui maakonnas (Pärnu-Jaagupi, Tõstamaa, Häädemeeste ja Väandra). Infopäeval tutvustatakse ettevõtjatele maakondlike arenduskeskuste teenuseid, EAS-i ja PRIA toetusvõimalusi. Lisaks tutvustavad oma tooteid ja teenuseid ettevõtjatele Kredex, Pärnumaa Ettevõtlusinkubaator ja Hansapank.

Ära pole unustatud ka mittetulundusühinguid, sest kolmapäeval 8. oktoobril toimuva seminari teemaks on eesmärgipõhine ettevõtlus ja selle mõju MTÜ-de arengule. Neljapäeval, 9. oktoobril saab aga osaleda ideereisil, kus tutvutakse Pärnumaal tegutsevaid mittetulundusühinguid, kes oma põhikirjaliste eesmärkide täitmiseks kasutavad võimalust tegeleda ettevõtlusega.

9-10. oktoobrini toimuv Pärnu Juhtimiskonverents, mis on Eesti üks suurimaid juhtidele suunatud konverentse, toimub juba 13. korda. 2008. aastal on konverentsi läbivaks teemaks "Edasimineku või ellujäämine". Konverentsil otsivad liidrid uusi viise, kuidas ettevõtte juba olemasolevaid tugevusi uue väärtuse loomiseks ära kasutada. Kuidas uutest oludes hea liider olla ja kuidas mõista tsüklilisust nii ettevõtte kui majanduse kontekstis?

Spordihuvilised on oodatud kaasa elama 10. oktoobril kell 15.00 Kalevi staadionil toimuvale jalgpallimängule Pärnumaa avaliku sektori ja ettevõtete juhtide vahel.

Lisaks eelpool mainitule toimuvad ettevõtjatele mõeldud ärihommikusöök, ettevõtlus- ja turismikooli avamine, ajurünnak Pärnumaa turismiteenuste mitmekesistamise osas. Programmi kokkupanemisel on püütud jälgida, et tööpooldest iga inimene leiaks just teda huvitava teema. Tähelepanu tasuks juhtida veel sellele, et enamik "Ettevõtlusnädal 2008" raames toimuvatest üritustest on osavõtjatele tasuta.

Ettevõtlusnädal toimub koostöös Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ja Swedbank'iga.

Täpne päevakava ja info Ettevõtlusnädala 2008 kohta leiad veebiaadressidel www.peak.ee , www.eas.ee/ettevotlusnadal või telefonil 445 5557

Kadri Riitsaar,
PEAKi arenduskonsultant

ÕPIME MÕNUGA - ERINEVAD ÜHESKOOS

XI Täiskasvanud Õppija Nädal 10. – 17. oktoober 2008

Käesoleval aastal toimub 10. – 17. oktoobrini 11. korda **Täiskasvanud Õppija Nädal (TÕN)**. TÕN-i eesmärk on tuua õppimisvõimalused ning informatsioon inimestele lähemale ning selgitada, et enese pidev ameti- või huvialane täiendamine aitab elus edasi. Tunnustatakse ka neid inimesi, kes juba on end täiendanud ning sellega teistele eeskujuna näitavad. Täiskasvanud õppija nädal on rahvusvaheline ettevõtmine, mis on elujõu saanud ligi poolesajast riigis üle maailma. Traditsiooniliselt toimub see Eestis igal aastal oktoobrikuu teisel nädalal. 2008. aasta TÕNI-i teema on "Erinevad üheskoos - kultuuridevaheline dialoog".

Nädala tegevused on osalejatele tasuta ning toimuvad kolmel tasandil: vabariiklikul – avauritus ja täiskasvanuhariduse foorum; maakondlikul - konverentsid, seminarid, teabepäevad, aasta tegijate pidulik tunnustamine ja kohalikul - koolitusasutuste lahtiste uste päevad, töötoad, loengud, näitused, vestlusringid, kohviõhtud jm. Näiteks teist aastat järjest külastab väiksemaid asulaid populaarseks osutunud Õpibuss, millega sõidavad kaasa tööturuameti ja täiendõpet pakkuvate koolide esindajad ning teised spetsialistid, kes oskavad inimestele jagada personaalseid õpisoovitusi.

Ajakohast informatsiooni TÕN-i ürituste kohta leiab pidevalt uuenevalt aadressilt www.andras.ee . Seal on olemas ka kohalike üritusi ohjavate maakondlike koordinaatorite kontaktid. Kõiki tegevusi toetavad Euroopa Sotsiaalfond, Haridus- ja Teadusministeerium ning Hasartmängumaksu Nõukogu.

TÕN-i korraldajaks on Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon Andras, mis on 17 aastat tagasi loodud mittetulundusühing. See ühendab Eesti täiskasvanuhariduse eri valdkondi ning esindab täiskasvanuharidust Euroopas ja mujal maailmas. Olles sotsiaalseks partneriks Haridus- ja Teadusministeeriumile, osaleb Andras täiskasvanuhariduse poliitika kujundamisel.

Õppida pole kunagi hilja!

Kati Käpp
ETKA Andras meedia alaprojektijuht
52 99 632 kati@andras.ee

ALFA kursus

Tänapäeval on tärnanud uus huvi kristliku usu ja eriti just Jeesuse isiku vastu. Kaks tuhat aastat pärast Jeesuse sündi ulatub tema järgijate arv kahe miljardi inimeseni. Kristlasi köidab nende usu alustaja ja Elu Issand alati. Aga huvi on tekkinud ka nende hulgas, kes kirikus ei käi. Paljud esitavad Jeesuse kohta küsimusi. Kas ta oli kõigest inimene või on ta siiski Jumala Poeg? Kui ta on Jumala Poeg, siis mis tähendus on sellel meie igapäevasele elule?

Alfa kursus on praktiline ülevaade kristlikust usust. Selle kursuse jooksul üritame inimestele edasi anda põhilised teadmised ristiusust, kuid mitte üksnes seda. Alfa kursus tugineb Nicky Gumbeli raamatule „Elu küsimused“. See on kaasakiskuv, mõjuv ja hästiloetav Jeesus Kristuse tutvustus. Jeesus Kristus on endiselt kõige ligitõmbavam ja paeluvam isik, keda võime tunda. Nicky Gumbeli intelligentne, põhjalik ja pühendunud lähenemine tagab, et see Tõe otsing köidab nii meie mõistust kui ka südant.

Aga vähemalt sama oluline kui õpetus on ka ALFA kursuse ülesehitus. Koosviibimine algab ühise söömaajaga, mis võimaldab luua vaba ja sundimatu õhkkonna. Pärast söömist toimub loeng, mille kestvus on maksimaalselt 45 minutit. Kursuse juhid ja lektorid on saanud vastava alfa koolituse. Loengule järgneb lühikene kohvipaus ning seejärel vestlus ja küsimused-vastused väiksemates töörühmades.

Toimumisaeg on pühapäeviti alates kella 14.00 Suigu Lasteaed-alkkooli ruumides ja kestab 12 pühapäeva. Esimest korda kohtume 28. septembril. Kursus on tasuta ja selle viib läbi Suigu kogudus koostöös Pärnu Immaanueli kogudusega.

ARE KOOLIST .....

Pärnumaa 2008. aasta hariduspreemia “Aastate pedagoog” pälvis meie, Are Põhikooli vanempedagoog klassiõpetaja Anne Niibo (pildil).

Ta töötab õpetajana 1964. aastast. Are koolis jagab aga tarkust juba 26 aastat. Selle ajaga on kooli jõudnud juba esimeste õpilaste lapsed ja lapselapsedki. Anne enda peres on selle ajaga sirgunud kolm tüdruku, kes kõik on omandanud õpetaja ameti. Oma lastelastele on ta kallid, armsad vanaemad.

Anne on pühendunud õpetajale. Ta annab oma õpilastele väga häid teadmisi ja peab oluliseks kõlbeliste tõekspidamiste kujundamist. Tema käe alt tulnud õpilased on tegutsemishimulised isikud. Tavaline on see, et ta kaasab üritustele ka õpilaste vanemad. Nii käivadki kodu ja kool käsikäes.

Kollegide jaoks on Anne energiapomm - särav, positiivne ja innustav. Ta on alailma kuhugi teel. Peale koolitöö mahuvad tema nädalasse veel laulu- ja tantsuproovid klubis, kodumaja- ja aed ja veel palju muudki.

Jätkugu Sul ikka energiat selle raske, kuid tänuväärse töö tegemiseks!

Kollegide nimel Tiia Puusild

*****

16. septembril toimus sellesügisene esimene spordipäev. Hommikul oli 1.-5. klassi võistlused. Peale 3ndat tundi hakkasid võistlema 6.- 9.klassi õpilased. Kui väiksematel oli traditsioonilised võistlused – kaugushüpe, pallivise jms. Siis suuremad poisid mängisid jalgpalli ja tüdrukud rahvastepalli, kõik viskasid vabaviskeid korvi ja vedasid köit. Kõige suuremat elevust tekitas köievedu, kus ühes otsas olid tüdrukud 6.-9. klassini ja teises otsas 9. klassi poisid. Tüdrukutel oli kõvem kisa ja nemad võitsid. Auhinnaks sai iga osalenud võistkond kringli. Enamus päevast oli ilus ilm ja kõigil meel rõõmus.

*****

22. septembril kell 18.44 algas sügis. Seoses sellega oli Are koolis traditsiooniline sügisnäitus, kuhu iga klass pidi tooma ühe huvitava hoidise ja looduslike materjalidega kaunistatud kaardi. Peale teist tundi oli näituselaud igasugu huvitavaid asju täis, kes tõi „hiirte hoidmise purgi“, kes kastanimune. Oli ka kaunistatud meepurke koos mesilastega, marineeritud seeni ja porgandimarmelaadi. Ilusaid kaarte jagus iga klassi peale mitmeid.

Pildistas ja kommenteeris L. Lusik

SUIGU LASTEAED-ALGKOOLIST .....

Suigu laste Kihnu retk

„Kihnu- see on rahulik ja väike saar, kus köetakse okstega, mitte puudega, sest seal ei jagu kõigile puid.” Just sellise tundega saabus Kihnu reisilt 4. klassi poiss Mauriko.

4. klassi tüdruk Karolin lisas Kihnus õpitu kohta, et loodust tuleks vaadata, sest see on imeline.

Saarel, mis meile nii lähedal asub, käisid kõik Suigu Lasteaed-Algkooli õpilased esimest korda. Selgus, et siinsamas Pärnumaal leidub koht, kus rahvariideid kantakse nii koolis, kodus kui ka kartulipõllul, inimesi kutsutakse talu- ja eesnime järgi ning suurimaks metsloomaks on rebane.

Kihnu saarel oli meiega loodusmees Hendrik Relve (pildil), kes suutis lapsed looduse erilisust märkama panna ja kes igale küsimusele vastust teadis. Lapsed olid haaratud rituaalist, kui sammalhabemelik Hendrik oma rinnataskust prillitoosi võttis, rahulikult prillid ette pani ja taskunoaga mõnda marja tükeldama hakkas. Kobarana koguneti ümber giidi, et osa saada järjekordsest looduse saladusest. Lapsed olid vaimustuses ka väikestest kämpingutest, mis üheks ööks nende koduks said, samuti võimalusest sõita ringi autokastis. Vahva reisi kohta rääkis 1.klassi tüdruk Rines: „**Seente nimed õppisin pähe...sain teada, et 4 küla on Kihnus....et rahvariideid kantakse Kihnus... JA MUIDUGI OLI VÄGA TORE!**”

Ekskursioon Kihnu sai teoks tänu **Keskkonnainvesteeringute Keskusele**, kes eraldas meile projekti elluviimiseks 21 790 krooni.

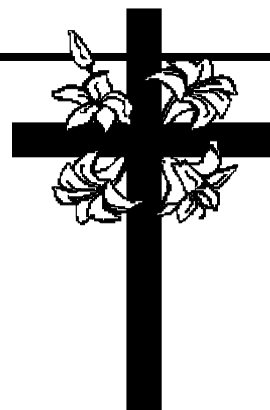
Anneli Uibu

**Meie hulgast on lahkunud
Ants Kaal 05.10.1936 - 05.09.2008**

Avaldame kaastunnet omastele!

TEATED

Are vallas kasutusel olevad olulised telefoninumbrid:

Vallavanem Jaanus Männik	- 44 518 68 ; 51 22 321	vallavanem@arevald.ee
Abivallavanem Lauri Luur	- 44 518 62 ; 52 59752	abivallavanem@arevald.ee
Vallasekretär Aino Vaarmaa	- 44 518 60	vallasekretar@arevald.ee
Maanõunik Signe Rõngas	- 44 518 75 ; 52 53 189	maanounik@arevald.ee
Sotsiaalnõunik Kaja Rebane	- 44 518 76 ; 53 339 477	sotsiaalnounik@arevald.ee
Sotsiaaltöötaja Heli Tõrva	- 44 518 76 ; 52 93 053	
Pearaamatupidaja Helgi Kallaste	- 44 518 78	pearaamatupidaja@arevald.ee
Sekretär-asjaajaja Terje Võsumets	- 44 518 61 ; 52 69 732	sekretar@arevald.ee
Päriveri klubi juhataja Sirje Pilter	- 44 518 66 ; 51 702 82	areklubi@hotmail.ee
Are raamatukogu juhataja Malle Pajo	- 44 518 65	are@pkr.ee
Suigu raamatukogu juhataja Eveli Kuslap	- 44 63 494	suigu@pkr.ee
Spordiinstruktor Rein Semenov	- 51 52 534	rein21@hotmail.ee
Konstaabel Valdu Kaljur	- 51 185 20	
Bussijuht Marek Alamaa	- 53 485 121	
OÜ Are Vesi juhatuses esimees Kert Alamaa		
Rikked, tellimised, info, teated	- 44 518 64; 529 8849	arevesi@hotmail.ee

Teadaanne Huvialakooli õppemaksu toetus

Are Vallavalitsusele on võimalik kuni 1. oktoobrini 2008 esitada taotlus huvialakoolis käivate laste õppemaksu toetuse taotlemiseks 50% ulatuses.

Taotlusele on vaja lisada huvialakooli tõend.

Toetust on õigus saada lapsevanemal, kelle laps õpib Are valla koolis või gümnaasiumi astmes mujal koolis ning kelle enda ja lapse rahvastikuregistri järgne elukoht on Are vallas ja kelle laps õpib huvialakoolis.

**AEROOBIKA TRENN toimub järgmiselt
teisipäeval Päriveri klubis kell 19.30
neljapäeval Are Põhikoolis kell 19.30
shaping, fatburning aeroobika, venitus jms.**

**Trenni hind õpilasele 25.-
Täiskasvanule 35.-**

**Aitäh ANDRA, et meile sellise vahva trenni
organiseerisid!
Sinu aeroobikakaaslased.**

**Are valla arengukava 2009-2014
elnõu on Are valla kodulehel
(www.arevald.ee)
18. septembrist – 09. oktoobrini.**

Arengukava avalik arutelu toimub reedel,
10. oktoobril kell 17.00
Are vallakeskuses.

PÄRIVERE KLUBI LAHTIOLEKUAJAD

Esmaspäev	10.00 – 14.00	Avatud laste mängutuba (Sirje Pilter)
	11.30 – 13.00	Are PK kehaline kasvatus (Rein Semenov)
	15.00 – 17.00	Folkloor – rahvatants (Anne Niibo)
	19.00 – 20.00	Korvpall (Rein Semenov)
	20.00 – 22.00	Võrkpall (Meelis Merilaine)
Teisipäev	10.00 – 14.00	Avatud laste mängutuba (Sirje Pilter)
	13.30 – 16.00	Are PK kehaline kasvatus (Rein Semenov)
	16.00 – 18.00	Korvpall (Chris Moor)
	19.30 – 21.30	Aeroobika (Ann Roosioja)
Kolmapäev	10.00 – 14.00	Avatud laste mängutuba (Sirje Pilter)
	18.00 – 20.00	Are segakoor (Marje Pajula)
	19.00 – 22.00	Maakondlikud võrkpallivõistlused (Rein Semenov)
Neljapäev	16.00 – 18.00	Korvpall (Chris Moor)
	19.00 – 22.00	Korvpall (Rein Semenov)
Reede	10.00 – 14.00	Avatud laste mängutuba (Sirje Pilter)
	10.00 – 14.00	Avatud sauna (üle nädala). Sauna saab tellida ka teisteks päevadeks – 1 tund 150 krooni
	15.00 – 17.00	Eakate ansambel (Jakob Kaunissaare)
Laupäev	9.30 – 11.30	Naisansambel (Jakob Kaunissaare)
	9.00 – 12.00	Võimalus mängida lauatennist (oma varustusega)
Pühapäev	18.00 – 21.00	Võrkpall (Meelis Merilaine)
	18.00 – 20.00	Võimalus mängida lauatennist (oma varustusega)

Lastetoas on võimalik käia mängimas ka õhtuti ja nädalavahetusel.

Sel juhul eelnevalt kokku leppida Viljaga tel. 56 453 560

- 1. oktoobril kell 17.30 alustab proove Are segakoor.
- 3. oktoobril kell 15.00 – 17.00 eakate ansambli proov.
- 4. oktoobril kell 9.30 – 11.30 naisansambli proov.
- 6. oktoobril kell 15.00 – 17.00 rahvatantsu proov.

Kõik, kes on huvitatud laulmisest - tantsimisest on teretunud.

Kõikidesse ringidesse ootame uusi liikmeid!

Klubijuhataja Sirje Pilter

Esmaspäeval, 6. oktoobril tuleb kooli Agnes Böning rääkima laste seksuaalsest väärkohtlemisest.

1.-6. klassi õpilastega vestleb ta tundide ajal
vastavalt graafikule.

14.10 toimub loeng õpetajatele
18.00 loeng lapsevanematele.

Oodatud on kõikide õpilaste vanemad!

TEADE

9. oktoobril, neljapäeval kell 13.30
ootame koolimajja 1.sept.2009. kooliteed
alustavaid lapsi koos vanematega.

Tööd alustab kooliks ettevalmistusrühm.

Küsimuste ja ettepanekutega palun
pöörduda
telefonil 53 73 64 43/ Ü. Tiimus/

Augusti kuuga seotud krüptogrammi koostas Trebor Rannik.
 Kõigi vastajate vahel loositakse välja valla kirjadega auhind.
 Eelmise krüptogrammi õige vastus oli Are – minevikust tänapäeva. Selle raamatu võitis
 fortuuna tahtel Rihu Välba

∨

	1	7	7	20	15	14	6	6	1	3	6								1
			7	8	11	3	6	15	16	2	5	10	2						T
		11	6	8	15	10	10	9	7	3	14	7	9						2
				5	7	3	1	15	8	14	7	11	7	3					3
		9	7	15	3	6	4	6	15	22	7	9							R
		13	6	3	11	9	7	8	1	6	3								4
				9	3	15	10	1	16	7	8	9	7	15	10				5
		1	15	15	11	3	6	9	8	17	3	5	6						6
	1	12	8	17	6	8	11	6	3	9	10	18	8						E
		5	7	3	9	10		7	4	22	6	3	1						7
			5	15	9	9	14	7	19	7	14	15	4	4					8
			7	8	11	3	6	10	3	7	16	7							9
			9	7	15	6	9	7	8	11									10
						3	15	20	18	20	6	10	15	9					11
	9	7	15	7	9	7	8	6	14	15									12
						15	13	18	3	9	17	23	5	15	8				13
			5	2	3	1	15	10	3	7	6	4							14
		5	7	3	6	1		7	8	15									15
	14	7	20	6	4	4	18	10	9	17	1	18	20						16
	1	3	15	15	8	7	4	16	7	8	11								17
						16	21	3	15	16	7	7	8	10	18	8			18
			5	15	9	18	5	2	4	22	6	3	13						O
				9	7	10	14	7	3	1	7	15	5	10	18	18			19
5	7	3	1	15	8	4	15	15	20	7	5	2	13	15					20
		3	6	15	8	1	7	7	3	7	5	2	6						21
					7	4	4	7	3	3	7	16	7						22

∧

Võta vastu kõik varased õied,
kõik inimpuu hilised viljad,
kõik lauluta langevad lehed,
kõik torkavad astlad ja okkad
elu enese andide aiast!

ÕNNITLEME OKTOOBRIKU SÜNNIPÄEVALAPSI !

07.10 ERNA KURME	74.a. Are Alevik
11.10 LEILI NUUT	79.a. Suigu küla
12.10 SULEV KUURA	50.a. Are alevik
13.10 ALVI MARTIN	71.a. Suigu küla
15.10 ELLEN AAS	75.a. Niidu küla
18.10 MAIMU STEINBERG	84.a. Are alevik
18.10 KARIN LILLEMÄE	77.a. Suigu küla
18.10 MALL MELTSA	75.a. Are alevik
18.10 PAUL AAVEKUKK	65.a. Elbu küla
18.10 TAISI MÖLDER	50.a. Are alevik
21.10 ELLEN KUIMETS	82.a. Are alevik
26.10 MARE LEND	65.a. Are alevik
27.10 KLAVDIA ŠUVALOVA	82.a. Suigu küla
27.10 YURY AFANASEV	55.a. Are alevik
29.10 EEVI POOLAK	70.a. Võlla küla

NB! Meil on rõõm avaldada vallalehes juubelid alates 50st ja kõik sünnipäevad alates 70st.

**KES SOOVIB, ET TEMA SÜNNIPÄEVA LEHES
EI AVALDATA; PALUN ANDA SELLEST TEADA
VALLA SEKRETÄRILE
tööpäeviti tel. 44 518 61**

Päev sünnib päikesest,
on päike päeva ema.
Saab sulle sellest hommikusse
värav,
kust algavad su teed ja ettevõtted,
kust võtad kaasa
head ja selged mõtted!

Õnnitleme!

**22. augustil sündis
Are alevikus
Regina ja Harry
Tünpuule poeg
REIJO TÜRNPUU**

**12. septembril sündis
Are alevikus
Anne ja Tiit Nairise
peresse tütar
ANNIKA NAIRIS**

**19. septembril sündis
Are alevikus
Annelii ja Arnis Brantsi
peresse tütar
JANET BRANTS**

Järgmine leht ilmub oktoobri lõpul.
Lõpuks ometi on valla kodulehel www.arevald.ee
tööle hakanud GALERII. Vaadake nii vanu kui uusi pilte.
Samuti on seal näha värviline vallaleht.
Kaunist seenerohket sügist!

Toimetaja

Lehe toimetaja: Leelo Lusik
Tel. 5142621; 44 63 596
Oja 4 Are vald,
Pärnumaa 87 301